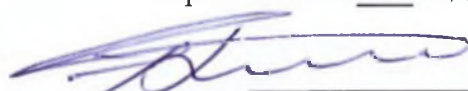

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра геодезії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету землевпорядкування
Тарас ЄВСЮКОВ
“ 21 ” _____ 2024 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри геодезії та картографії
Протокол № 10 від “ 20 ” 05 2024 р.

Завідувач кафедри
Іван КОВАЛЬЧУК

”РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОП «Геодезія та землеустрій»

Іван КОВАЛЬЧУК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Математичне опрацювання та аналіз геоданих

Галузь знань 19 – Архітектура та будівництво

Спеціальність 193 - Геодезія та землеустрій

Освітня програма Геодезія та землеустрій

Факультет землевпорядкування

Розробник: доцент кафедри геодезії та картографії, к.е.н., доц. Євгенія КРИВОВ'ЯЗ

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
МАТЕМАТИЧНЕ ОПРАЦЮВАННЯ ТА АНАЛІЗ ГЕОДАНИХ
(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступень	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>193-«Геодезія та землеустрій»</i> (шифр і назва)	
Освітня програма	<i>Геодезія та землеустрій</i> (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	- (назва)	
Форма контролю	<u>Екзамен / залік</u>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	2	4
Семестр	4	7
Лекційні заняття	15 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	_____ год.	_____ год.
Лабораторні заняття	30 год.	14 год.
Самостійна робота	75 год.	98 год.
Індивідуальні завдання	_____ год.	_____ год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	2 год. 4 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є теоретична і практична підготовка студентів до належного опрацювання результатів геодезичних вимірювань з метою усунення похибок та визначення найімовірніших значень цих величин, оцінку їх точності.

Завдання вивчення дисципліни «Математичне опрацювання та аналіз геодах» полягають в формуванні фахівців, здатних:

- теоретично та практично виконувати покладені на них обов'язки з використання геодезичних даних у землепорядній галузі;
- повноцінно забезпечувати процес отримання геодезичних величин шляхом вимірювань, а також належним виконанням обчислень;
- аналізувати вплив умов виконання вимірювального процесу на отримані результати та можливість усунення похибок вимірювань;
- розробляти і виконувати науково та технічно обґрунтовані проекти виконання геодезичних робіт.

Робоча програма затверджена вченою радою факультету землепорядкування протокол №9 від 21.05.2024р.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі геодезії та землеустрою.

Загальні компетентності:

ЗК02 - здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;

ЗК06 - здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК07 - здатність працювати автономно;

ЗК08 - здатність працювати в команді;

ЗК09 - здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК01 - здатність застосовувати фундаментальні знання для аналізу явищ природного і техногенного походження при виконанні професійних завдань у сфері геодезії та землеустрою;

СК02 - здатність застосовувати теорії, принципи, методи фізико-математичних, природничих, соціально-економічних, інженерних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою;

СК04 - здатність обирати та використовувати ефективні методи, технології та обладнання для здійснення професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою;

СК05 - здатність застосовувати сучасне інформаційне, технічне і технологічне забезпечення для вирішення складних питань геодезії та землеустрою;

СК06 - здатність виконувати дистанційні, наземні, польові та камеральні дослідження, інженерні розрахунки з опрацювання результатів досліджень, оформляти результати досліджень, готувати звіти при вирішенні завдань геодезії та землеустрою;

СК09 - здатність застосовувати інструменти, прилади, обладнання, устаткування при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН3 - доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію;

РН4 - знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей;

РН8 - брати участь у створенні державних геодезичних мереж та спеціальних інженерно-геодезичних мереж, організовувати та виконувати топографічні та кадастрові знімання, геодезичні вимірювання, інженерно-геодезичні вишукування для проектування, будівництва та експлуатації об'єктів будівництва;

РН9 - збирати, оцінювати, інтерпретувати та використовувати геопросторові дані, метадані щодо об'єктів природного і техногенного походження, застосовувати статистичні методи їхнього аналізу для розв'язання спеціалізованих задач у сфері геодезії та землеустрою;

РН10 - обирати і застосовувати інструменти, обладнання, устаткування та програмне забезпечення, які необхідні для дистанційних, наземних, польових і камеральних досліджень у сфері геодезії та землеустрою;

РН11 - організовувати та виконувати дистанційні, наземні, польові і камеральні роботи в сфері геодезії та землеустрою, оформляти результати робіт, готувати відповідні звіти.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
- повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1 «Елементи теорії похибок вимірювань», «Вирівнювальні обчислення в геодезичних мережах. Параметричний спосіб вирівнювання»														
Тема 1. Загальні відомості про дисципліну.	1	10	1		1		8	10	2	2				6
Тема 2. Критерії точності геодезичних вимірювань	2-3	11	2		1		8	11		2				9
Тема 3. Метод найменших квадратів	4-5	13	2		2		9	13		2				11
Тема 4. Вирівнювальні обчислення в геодезичних мережах	6-7	14	2		2		10	14	2					12
Тема 5. Параметричний спосіб вирівнювання	8-9	18	2		6		10	18		2				16
Тема 6. Вирівнювання мережі триангуляції	10-11	16	2		4		10	16		2				14
Разом за змістовим модулем 1		82	11		16		55	82	4	10				68
Змістовий модуль 2 «Вирівнювальні обчислення в геодезичних мережах Корелатний спосіб вирівнювання»														
Тема 7. Корелатний спосіб вирівнювання геодезичних мереж (спосіб умов)	12-13	19	2		7		10	19	2	2				15
Тема 8. Вирівнювання мережі полігонометрії	14-15	19	2		7		10	19	2	2				15
Разом за змістовим модулем 2		38	4		14		20	38	4	4				30
Усього годин		120	15		30		75	120	8	14				98

– скороченого терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1 «Елементи теорії похибок вимірювань», «Вирівнювальні обчислення в геодезичних мережах. Параметричний спосіб вирівнювання»														
Тема 1. Загальні відомості про дисципліну.	1	10	1		1		8	10	2	2				6
Тема 2. Критерії точності геодезичних вимірювань	2-3	11	2		1		8	11		2				9
Тема 3. Метод найменших квадратів	4-5	13	2		2		9	13		2				11
Тема 4. Вирівнювальні обчислення в геодезичних мережах	6-7	14	2		2		10	14	2					12

Тема 5. Параметричний спосіб вирівнювання	8-9	18	2	6	10	18	2			16
Тема 6. Вирівнювання мережі триангуляції	10-11	16	2	4	10	16	2			14
Разом за змістовим модулем 1		82	11	16	55	82	4	10		68
Змістовий модуль 2 «Вирівнювальні обчислення в геодезичних мережах Корелатний спосіб вирівнювання»										
Тема 7. Корелатний спосіб вирівнювання геодезичних мереж (спосіб умов)	12-13	19	2	7	10	19	2	2		15
Тема 8. Вирівнювання мережі полігонометрії	14-15	19	2	7	10	19	2	2		15
Разом за змістовим модулем 2		38	4	14	20	38	4	4		30
Усього годин		120	15	30	75	120	8	14		98

3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Математична обробка результатів рівноточних та нерівноточних вимірювань однієї величини	6
2	Вирівнювання кутів, виміряних у всіх комбінаціях на одному геодезичному пункті, параметричним способом	6
3	Вирівнювання мережі триангуляції 1-го розряду параметричним способом	6
4	Вирівнювання мережі триангуляції 1-го розряду корелатним способом	6
5	Строге вирівнювання полігонометричного ходу 1-го розряду корелатним способом	6

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теорія ймовірностей	8
2	Види похибок та шляхи їх усунення (грубі, систематичні, випадкові)	10
3	Властивості ваг нерівноточних вимірювань	9
4	Розв'язання нормальних рівнянь способом Гаусса та іншими способами	10
5	Контрольні обчислення при складанні та розв'язанні параметричних та умовних рівнянь поправок у геодезичні вимірювання	9
6	Мета та завдання попередніх обчислень в мережі триангуляції	10
7	Складання рівнянь поправок у довжини ліній, горизонтальні напрямки та кути	10
8	Методика строго вирівнювання полігонометричного ходу	9

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;

- залік;
- модульні тести;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист лабораторних та практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- залік;
- модульне тестування;
- захист лабораторних та практичних робіт.

8. **Розподіл балів**, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Незараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни **R_{дис}** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи **R_{нр}** (до 70 балів): **R_{дис} = R_{нр} + R_{ат}**.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2243>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Методичне забезпечення

1. Євсюков Т.О., Ковальов М.В., Бодак С.В. Методичні рекомендації для виконання лабораторних робіт з дисципліни студентами факультету землевпорядкування. – НУБіП України. – 2009. – 44 с.

2. Євсюков Т.О., Ковальов М.В., Бодак Є.В. Конспект лекцій з дисципліни «Математична обробка геодезичних вимірів». – НУБіП України. – 2011. – 56 с.
3. Жук О.П., Ковальов М.В., Бодак Є.В. Методичні рекомендації для виконання лабораторних робіт з дисципліни студентами факультету землевпорядкування. – НУБіП України. – 2012. – 46 с.
4. Жук О.П., Ковальов М.В., Кривов'яз Є.В. Методичні рекомендації для виконання лабораторних робіт з дисципліни студентами факультету землевпорядкування. – НУБіП України. – 2013. – 46 с.
5. Жук О.П., Ковальов М.В., Кривов'яз Є.В. Конспект лекцій з дисципліни «Математична обробка геодезичних вимірів». – НУБіП України. – 2013. – 56 с.

Навчальні посібники і підручники

1. Зазуляк П.М., Гавриш В.І., Євсєєва Е.М., Йосипчук М.Д. Основи математичного опрацювання геодезичних вимірювань: навчальний посібник. Львів: Растр-7, 2007.
2. Войтенко С.П. Математична обробка геодезичних вимірів. Метод найменших квадратів. К.: КНУБА, 2005.
3. Войтенко С.П., Шульц Р.В., Кузьмич О.Й., Кравченко Ю.В. Математичне оброблення геодезичних вимірів: підручник / за ред. С. П. Войтенка. – К.: Знання, 2015. – 654 с.
4. Літинський В. Геодезичний енциклопедичний словник. Львів: Євросвіт, 2001.
5. Метешкін К.О., Шаульський Д.В. Математична обробка геодезичних вимірів: навч. Посібник. Х.: ХНАМГ, 2012. 176 с.
6. Рижок З.Р., Полковська Л.Л., Ступень Р.М., Колодій П.П. Математична обробка геодезичних вимірів. Навчальний посібник. Львів: «Галицька видавнича спілка», 2020. 180 с.
7. Боровий В.О., Літнарівч Р.М., Мардієва Л.П. Особливості зрівноваження лінійно-кутової мережі з недостатньою кількістю вимірів. Інженерна геодезія. Випуск 45, - К.: КНУБА, 2001.
8. Войтенко С.П. Математична обробка геодезичних вимірів. Теорія похибок вимірів. Навч. посібник. – К.: КНУБА, 2003. – 216с.
9. Зазуляк П. М., Гавриш В.І., Євсєєва Є. М., Йосипчук М. Д. Основи математичного опрацювання геодезичних вимірювань. – Львів: 2007.
10. Літнарівч Р.М. Геодезія. Планові державні геодезичні мережі. Конспект лекцій. – Чернівці: ЧДІЕіУ, 2002.
11. Тадеєв О.А. Математична обробка геодезичних вимірів : конспект лекцій для студентів напряму 0801 «Геодезія, картографія та землеустрій». –Рівне: Вид. НУВГП., 2013 – 146 с.
12. Чумаченко О.М., Математичні методи і моделі в землеустрої: підручник /О.М.Чумаченко, А.Г. Мартин, Є.В. Кривов'яз – К.: «ТОВ Компрінт», 2016. – 630 с.
13. Chumachenko O., Mathematical methods and models in land management: Навчальний посібник / Martyn A., Chumachenko O., Kryvoviaz Ye., Kharchuk N., Dubovik O. К.: - К.: «ТОВ Компрінт», 2018. - 632 с.

Інформаційні джерела

1. Войтенко С.П. Математична обробка геодезичних вимірів. Теорія похибок вимірів. http://www.studmed.ru/voytenko-cp-matematichna-obrobka-geodezichnih-vimrv-teorya-pohibok-vimrv_c0edeaba581.html
2. Тадеєв О.А. Математична обробка геодезичних вимірів. Конспект лекцій для студентів. <http://kaf-gis.kh.ua/matematicheskaya-obrabotka-geodezicheskikh-izmereniy-0>
3. Mathematical Geodesy Маа-6.3230 https://users.aalto.fi/~mvermeer/geom_en.pdf
4. Handbook of mathematical geodesy <https://www.springerprofessional.de/handbook-of-mathematical-geodesy/15836448>
5. Наукова бібліотека НУВГП <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>
6. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека <http://litopus.com.ua/places/b-bl-oteki/r-vnenska-oblasna-un-versalna-naukova-b-bl-oteka/>

**Автор програми,
к.е.н., доцент кафедри геодезії та картографії**

Євгенія КРИВОВ'ЯЗ